

Sınıf Yönetimi İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

Related To Classroom Management Examination Of Graduate Thesis

Yazar(lar)

Esen GETER

Mehmet İçkale İlkokulu Kayapınar/Diyarbakır/TÜRKİYE
esengeter21@hotmail.com

Meral BOZOKALFA

Arif Eminoğlu İlkokulu Bağlar/Diyarbakır/TÜRKİYE
Meralbozokalfa21hotmail.com

Hatice ALTUNBOĞA ÇİFTÇİ

Çınar Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi Çınar/Diyarbakır/TÜRKİYE
Ciftcihatice2004@gmail.com

Ayşe ÇETİN

70.Yıl Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Yenişehir/Diyarbakır/TÜRKİYE
aysecetin1978@gmail.com

Yayın Bilgisi

Çalışma Türü: Araştırma makalesi

Geliş Tarihi: 23 Mayıs 2022

Kabul Tarihi: 25 Haziran 2022

Cilt-Sayı:3(4)

Atıf

Geter, E., Bozokalfa, M., Altunboğa Çiftçi, H. ve ÇETİN, H. (2022). Sınıf Yönetimi İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi, *Cihanşümül Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(4), s.8-19.

Öz

Bu araştırmanın amacı, sınıf yönetimi ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesidir. Çalışma sınıf yönetimi ile ilgili yapılan yüksek lisans tezlerin değerlendirilmesi kapsamında 2019-2021 yılları arasında yayınlanan dokümanların incelemesi yöntemiyle yapılmıştır.

Çalışma verileri sınıf yönetimi ile ilgili 2019-2021 yıllarında arasında yayınlanan tezlerden oluşmaktadır. Tezleri aramada ulusal tez merkezi veri tabanı üzerinden tarama yapılarak 20 adet tez çalışmasına ulaşılmıştır. Doküman incelenmesi tekniği ile elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuş, bu doğrultuda temalara ulaşılmıştır. İçerik analizi sonuçlarına göre “Sınıf yönetimi becerisi ve yeterliliği”, “Öğrenci davranışlarının yönetimi”, “Sınıf yönetim modelleri” ile mücadele yöntemleri”, “problemlili öğrenci davranışları ile çözüm önerileri” olmak üzere dört temaya ayrılmıştır.

Yapılan araştırmalar sonucunda tezler daha çok sınıf yönetiminin davranış düzenlemeleri ve insan ilişkileri konularının incelendiği görülmüştür. Fiziksel düzenlemeler, zamanın etkili kullanımı ve plan-program etkinlikleri boyutlarındaki araştırmaların çok daha az olduğu görülmektedir. Diğer taraftan sınıf yönetimi araştırmaları genellikle yükseköğretim düzeyinde yoğunlaşmış, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde daha az yapılmıştır. Tezler araştırma konularına göre, sınıf yönetimi becerileri algısı konularında yoğunlaşmaktadır. Bunun yanında tezlerin nitel ve nicel araştırma türlerine göre dengeli bir dağılımı olduğu anlaşılmıştır. Sınıf yönetimi araştırmalarında sınıfların sosyal, kültürel ve psikolojik gerçeklerini anlamaya ve açıklamaya yönelik çok boyutlu çalışmaların yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Doküman, Etkili sınıf yönetimi, İlköğretim, Sınıf yönetimi.

Abstract

The study was carried out by examining the documents published between 2019-2021 within the scope of the evaluation of master's theses on classroom management. The study data consists of the theses published between 2019-2021 on classroom management. In the search for theses, 20 thesis studies were reached by scanning the national thesis center database. The data obtained by the document analysis technique were subjected to content analysis, and sub-themes were reached in this direction. According to the results of the content analysis, it has been divided into four themes: "Classroom management skills and competence", "Student behavior management", "Classroom management models", and "problem student behaviors and solution suggestions".

As a result of the researches, theses were mostly concerned with the behavior regulations and human relations dimensions of classroom management. It is seen that the studies on the dimensions of physical arrangements, effective use of time and plan-program activities are much less. On the other hand, classroom management studies are generally concentrated at the higher education level, and less at primary and secondary education levels. The theses focus on the perception of classroom management skills according to the research topics. In addition, it has been understood that there is a balanced distribution of theses according to qualitative and quantitative research types. In classroom management research, it can be recommended to carry out multidimensional studies to understand and explain the social, cultural and psychological realities of classrooms.

Keywords: Document, Effective classroom management, Primary education, Classroom management.

1. GİRİŞ

Sınıf, öğretmen ve öğrencilerin zamanlarının büyük bir kısmını geçirdikleri, eğitim-öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü, öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişimin gerçekleştiği bir alandır (Postholm, 2013). Eğitimin yeniden yapılandırılması ile öğretmen rollerinde değişiklikler meydana gelmiş ve öğretmen öğrenmeye rehberlik eden kişi olarak tanımlanmıştır (Akan, 2011). Öğretmenlerin mesleğe ilk başladıkları yıllarda, vakit ve enerjilerinin sınıfı kontrol etmeye harcadıkları görülmektedir (Başar, 1999). Bu nedenle, eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması ile ülkemizde ‘Sınıf Yönetimi’ dersleri 1997-1998 öğretim yılından itibaren öğretmen yetiştiren programlara zorunlu ders olarak konulmuştur (Bilir, 2014). Öğretmen adaylarının karşılaşacağı problemlere başa çıkabilmesi için, öğrenci davranışlarını etkileyen faktörleri açıklayabilmesi, olumlu bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturması, (Doğan, 2019), öğrencileri güdüleyebilmesi, zamanı iyi kullanması, istenmeyen öğrenci davranışları ile baş etmesi, farklı özelliklere sahip çocukları fark ederek, onlara uygun bir eğitim-öğretim ortamı sağlanması gerekmektedir (Scarlett, 2015).

Sınıf yönetiminin pek çok tanımı bulunmaktadır (Başar, 2000). Ağaoğlu’na göre (2012) sınıf yönetimi, öğretmen ve öğrencilerin çalışma engellerinin en aza indirgenmesi, öğretim zamanının uygun kullanılması ve öğrencilerin derse etkin katılımının sağlanması; Erden’e göre (2000) öğretimin etkili ve verimli olması için gerekli koşulların oluşturulmasını sağlayan tüm etkinlik ve düzenlemeler; Balay’a göre (2012) etkili bir öğrenmenin gerçekleşmesini sağlayacak şekilde, sınıf etkinliklerinin öğrencilerle birlikte, öğrenciler için yönetilmesi; Turan’a göre (2011) sınıf içi etkinlikleri öğrenme odaklı olarak etkili bir biçimde düzenleyip sürdürme ve öğrenci davranışlarına rehberlik etme süreci; Sarıtaş’a göre (2000) eğitim programı ve planı, öğretim yöntemi, eğitim etkinliği, teknoloji, zaman, mekan, teknoloji ve öğrenci arasında etkili bir eşgüdümleme gerçekleştirerek, öğrenmeye elverişli bir ortam ve düzenin sağlanması ve sürdürülmesi; Karaköse’ye göre (2010), sınıf yönetimini eğitim-öğretim sürecinde kullanılabilecek bir çok kavram, araç ve tekniğin birlikte işe koşulmasını gerektiren disiplinler arası bir uygulama alanı olarak tanımlamıştır.

Sınıf yönetimi eğitim yönetiminin önemli bir aşaması olarak değerlendirilmektedir (Gündüz ve Can, 2013). Eğitim yönetimi alanındaki araştırmalara ilişkin olarak farklı araştırmacılar tarafından tematik ve metodolojik incelemeler yapılmıştır. Örneğin, Aydın ve Uysal (2014) Türkiye’de eğitim yönetimi alanında yapılan doktora tezlerini araştırma konusu, araştırma yöntemi ve öneriler açısından incelemişler, yöntem ve konu açısından özgün, Türkiye’deki eğitim sorunlarına yönelik çalışmalara ihtiyaç duyulduğunu belirtmişlerdir.

Sınıf yönetimi ile ilgili yapılan araştırmalarda genellikle istenmeyen davranış, sınıf yönetimi algısı ve disiplin gibi belirli konulara ve nicel yöntem gibi belirli yöntemlere odaklanıldığı ve bu yüzden araştırmaların genellikle durum tespiti niteliğinde olduğunu görülmektedir. Söz konusu çalışmalarda sınıf yönetimi alanındaki araştırmaların verileri, makaleler ile sınırlıdır. Alandaki temel bilgi üretim kaynağı olarak lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi alanın gelişimi açısından önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çerçevede alanda yürütülen lisansüstü çalışmaların tematik (konu), metodolojik (yöntem) ve analiz teknikleri (istatistiksel teknikler) bağlamında incelenmesi alandaki mevcut eğilimlerin görülmesi açısından oldukça önemlidir. Alanda hazırlanan lisansüstü çalışmaların tematik açıdan incelenmesi, araştırmaların konu eğilimlerine ilişkin önemli ipuçları sunabilir.

Bu çalışmanın amacı, sınıf yönetimi alanında üretilen lisansüstü tezleri konu, yöntem ve analiz teknikleri bağlamında incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır. Sınıf yönetimi alanında üretilen lisansüstü tezlerin;

1. Genel karakteristik özellikleri nelerdir?

2. Konu dağılımı nasıldır?
3. Araştırma deseni ve araştırma yöntemi dağılımı nasıldır?
4. Örnekleme yöntemleri ve örneklem kitlesi dağılımı nasıldır?

Bu çalışmanın bulguları, araştırmacılar için alanın konu, yöntem ve analiz teknikleri bağlamındaki mevcut eğilimlerini sunması açısından önemli bir referans kaynağı olabilir. Diğer yandan günümüz eğitim dünyasında müfredattan merkezi sınavlara, okul içi ve dışı çeşitli uygulamalara kadar her alanda büyük değişim ve dönüşüm dalgalarının yaşandığı dikkate alındığında söz konusu dalgadan sınıfların etkilenmemesi mümkün değildir. Bu değişim ve dönüşüm dalgalarının sınıf yönetimi alanındaki yansımalarına ilişkin derinlemesine araştırmalar yapılması önemlidir. Bu çerçevede alanda yapılan çalışmaların durumu incelenerek, araştırmacıların daha güncel konuları farklı yöntem ve analiz teknikleriyle irdelenmesine katkı sağlaması açısından çalışma bulguları önemlidir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada, “Doküman İnceleme Yöntemi” kullanılmıştır. Bu yöntem, araştırılması planlanan konular hakkında bilgi içeren yazılı ve sözlü materyallerin analizini kapsamaktadır. Doküman inceleme yöntemi ile yapılan bu çalışma, araştırılması planlanan konular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin incelenmesi ile gerçekleşmektedir (Neuman, 2010).

2.2. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri sınıf yönetimi çerçevesinde 2019-2021 yılları arasında yayımlanan tezlerden alınarak oluşturulmuştur. Tezlerden tespitinde “Ulusal Tez Merkezi” veri tabanı üzerinde tespit edilmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda 20 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Tezleri incelemek üzere araştırmacılar tarafından bir “Makale Bilgileri Toplama Formu” geliştirilmiştir. Daha sonra incelemeye dâhil edilen tezler 4 araştırmacıya paylaştırılmış ve her araştırmacı makaleyi inceledikten sonra elde ettiği bilgileri bu forma yazmıştır. Makale bilgilerini toplama işlemi tamamlandıktan sonra her araştırmacı diğer araştırmacıların yaptığı çalışmaları da kontrol ederek olası hataların önüne geçilmiştir.

3. BULGULAR

Çalışmada taranan lisansüstü tezler çalışmanın yazarı, konusu, amacı, yöntemi ve temalara dair genel bilgiler Tablo.1 de verilmiştir. Sınıf yönetimi konulu incelenen alt temalar üzerinde yapılan çalışmaların tamamına yakını birbirine benzer sonuçların olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgular grafiklerle açıklanmaya çalışılmıştır.

Tablo 1. Araştırmada incelenen çalışmaların özellikleri

Sınıf yönetimi becerisi ve yeterliliği ((S.Y.B.Y.) Sınıf yönetimi stratejileri (S.Y.S.) Sınıf yönetim modelleri (S.Y.M.) Öğrenci davranışlarının yönetimi (Ö.D.Y.)							İNCELENEN TEMALAR				
Yazar	Konu	Araştırma Türü	Örnekleme	Veri Toplama Tekniği	Çalışmanın Amacı	S.Y.B.Y.	S.Y.S.	S.Y.M.	Ö.D.Y.	SONUÇ	

Sınıf Yönetimi İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

1	Ibrahim KAYA	“Sınıfta Suriyeli Öğrencisi Bulunan Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Karşılaştığı Sorunların İncelenmesi”	Nicel	533 sınıf öğretmeni	Anket	“Sınıfta sığınmacı öğrencisi bulunan öğretmenlerin, sınıf yönetiminde karşılaştığı sorunlara ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır.”	✓	✓	✓	✓	Olumlu
2	Ayşe İdil EKŞİ	“Özel Okullardaki Öğretmen Görüşlerine Göre Çok kültürlü Okul Ve Sınıf Yönetimi”	Nitel	20 Okul Yöneticisi	Görüşme	“Bu çalışmanın amacı, İstanbul’deki özel ilköğretim, ortaokul ve lise düzeyinde görev alan öğretmenlerin çokkültürlü okul ve sınıf yönetimine ilişkin görüşlerini incelemektir.”	✓				Olumlu
3	Tuğba DOĞAN	“Türkçe Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Algıları İle Duygusal Zekâ Algıları Arasındaki İncelenmesi”	Nicel	215 Türkçe öğretmeni	Anket	“Türkçe öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin algıları ile duygusal zekâ algıları arasındaki ilişkiyi tespit etmek amaçlanmıştır.”	✓			✓	Olumlu
4	Merve GANGAL	“Uygulamalı Sınıf Yönetimi Eğitimi Ve Pedagojik Dokümantasyon Uygulamalarının Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerine Etkisi”	Karma	6 Sınıf Öğretmeni	Birden fazla ölçme aracı	“Bu araştırmanın amacı Pedagojik Dokümantasyon Programının ve Uygulamalı Sınıf Yönetimi Eğitim Programının okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine etkisini incelemektir.”	✓			✓	Olumlu
5	Murat Korkusuz	“İlköğretim Okulları İkinci Kademe Görev Yapan Beden Eğitimi Ve Diğer Branş Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Davranışlarının	Nicel	278 öğretmen	Anket	Çalışmada ilköğretim okulları ikinci kademe görev yapan beden eğitimi öğretmenleri ve Türkçe, fen bilimleri, yabancı dil, müzik, sosyal bilgiler, görsel sanatlar, matematik, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenlerini kapsayan diğer branş	✓	✓		✓	Olumlu

		Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi”				öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışları incelenmiştir.						
6	Fatma Sultan KILIÇ	“Tıp Eğiticilerinin Sınıf Yönetimi Uygulamalarının Değerlendirilmesi”	Nicel	95 Öğretim elemanı	Anket	Çalışmanın amacı özellikle tıp eğitimine ışık tutabilecek sınıf yönetimi parametrelerini, hem öğretim elemanları hem de öğrencilere uygulayarak başarılı bir tıp eğitiminde de sınıf yönetiminin katkısını belirlemek	✓			✓	Olumlu	
7	Bekir Yasin YALÇIN	“Sınıf Öğretmenlerinin Benimsedikleri Sınıf Yönetimi Stilleri İle Olumlu Sınıf İklimi Oluşturma Yeterlikleri Arasındaki İlişki”	Nicel	361 Sınıf Öğretmen	Anket	Çalışmanın amacı; sınıf öğretmenlerinin benimsedikleri sınıf yönetimi stilleri ile olumlu sınıf iklimi oluşturma yeterlikleri arasındaki ilişki düzeyini incelemek amacıyla ilişkisel tarama modeliyle yapılmıştır.	✓	✓	✓	✓	Olumlu	
8	Bekir Çar	“Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenlerinin Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Yeterliliklerinin Sınıf Yönetimi Davranışları Açısından İncelenmesi”	Nicel	416 Beden eğitimi öğretmeni	Anket	Bu araştırmanın amacı, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB) yeterliliklerinin sınıf yönetimi davranışları açısından incelenmesidir.	✓			✓	✓	Olumlu
9	Fadime CEYLAN ARPACI	“Sınıf Yönetiminde Anne Baba Tutumlarından Kaynaklanan İstendik Ve İstenmedik Öğrenci Davranışlarının İncelenmesi”	Nitel	25 Sınıf Öğretmen	Görüşme	Bu çalışmada sınıf yönetiminde anne baba tutumlarından kaynaklanan istendik ve istenmedik öğrenci davranışlarını incelenmesi amaçlanmıştır.	✓			✓	Olumlu	
10	Ramazan ÖZKUL	“Öğretmenlerin Öz-Yeterlik Algısı, Sınıf Yönetimi Kaygısı Ve Öğrenci Kontrol İdeolojileri Arasındaki İlişkilerin Analizi”	Nicel	216 Öğretmen	Anket	Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin öz-yeterlik algısı, sınıf yönetimi kaygısı ve öğrenci kontrol ideolojileri arasındaki ilişkileri incelemektir..	✓			✓	Olumlu	
11	Hatice Betül YILMAZ	“Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerini Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi”	Nicel	8957 Öğretmen	Anket	Bu araştırmanın temel amacı; okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterlilik, motivasyon, mesleki tükenmişlik, mesleğe yabancılaşma,	✓				Olumlu	

Sınıf Yönetimi İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

						epistemolojik ve pedagojik inanç düzeyleri gibi bilişsel, duyuşsal ve davranışsal unsurları temsil eden değişkenlerin okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi beceri düzeylerini nasıl etkilediğini ve ne derecede yordadığını tespit etmektir.					
12	Muammer Gökhan TORUN	“Öğretmenlerin Duygusal Zekâ Düzeyleri İle Sınıf Yönetiminde Öğretim Liderliği Davranışları Arasındaki İlişki”	Nicel	311 Öğretmen	Anket	Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin duygusal zekâ düzeyleri ile sınıf yönetiminde öğretim liderliği davranışları arasındaki ilişkiyi incelemektir.	✓			✓	Olumlu
13	DERYA DEMİR ARACI	“Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri İle Programdaki Etkinliklere Yönelik Öz Yeterlik İnançlarının İncelenmesi”	Nicel	103 Öğretmen	Anket	Araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin, okul öncesi programındaki etkinliklere yönelik öz yeterlik inançlarını ve sınıf yönetimi becerilerini saptayarak ikisi arasındaki ilişkinin incelenmesidir.	✓	✓		✓	Olumlu
14	VOLKAN TOPÇU	“Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kullandıkları Sınıf Yönetimi Davranışları İle Lise Düzeyi Öğrencilerinin İletişim Becerileri Ve Sporda Sosyalleşme Düzeylerinin İncelenmesi”	Nicel	258 Beden Öğretmen	Anket	Araştırmanın amacı mesleğini beden eğitimi öğretmeni olarak seçen kişilerin sınıf yönetimi becerilerinin incelenmesi, sınıf içi davranışlarını güçlü ve zayıf yönleri ile ele alarak onların sınıf yönetimi gelişimine katkıda bulunmaktır.	✓	✓	✓		Olumlu
15	TUBA AKKAŞ ERGÜN	“Öğretmenlerin Empati Yeterlikleri İle Sınıf Yönetimi Becerileri Arasındaki İlişki”	Nicel	301 Öğretmen	Anket	Bu çalışmada öğretmenlerin empati becerilerinin onların sınıf yönetimlerini nasıl etkilediklerini belirlemek amaçlanmıştır.	✓				Olumlu
16	Şule Yüksel GÜLER	“Okul Öncesi Öğretmenlerinin Program Okuryazarlıkları Öz Yeterlik İnançları ve Sınıf Yönetimi Becerileri Arasındaki İlişki”	Nicel	487 Öğretmen	Anket	“Bu araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeyleri, öz yeterlik inançları düzeyleri ve sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişkiyi incelemektir.”.	✓				Olumlu

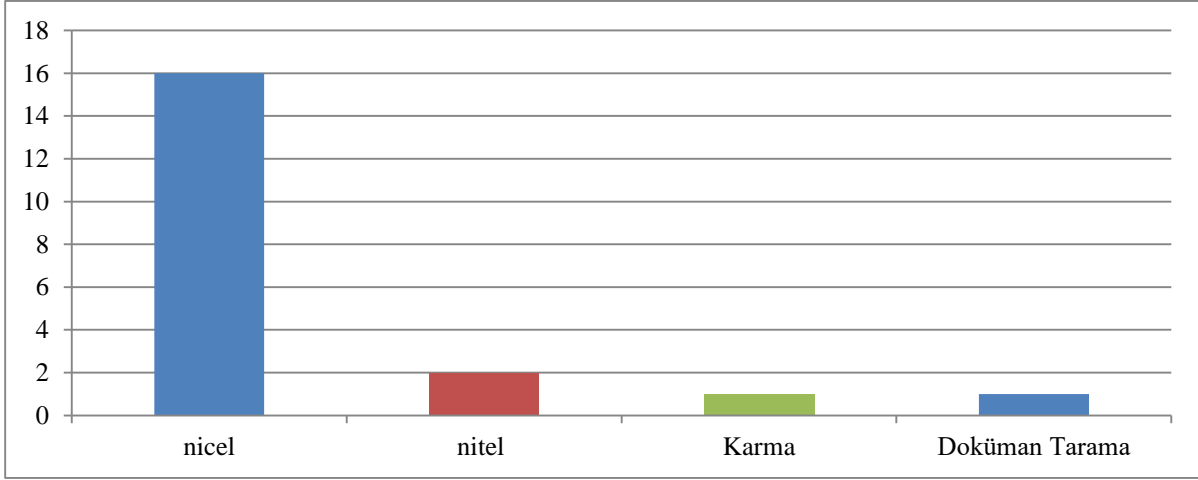
17	TUĞÇE NUR KALENDER	“Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Öğrenci Davranışları Konusunda Türkiye’de Yapılmış Akademik Çalışmalar Üzerine Bir İnceleme”	Döküman Analizi	101-300 arası	Karma	Bu araştırmanın amacı sınıf yönetiminde istenmeyen öğrenci davranışları konusunda Türkiye’de yapılmış akademik çalışmaları incelemektir..	✓				Olumlu
18	Murat DOĞDAŞ	“Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çocuk Haklarına Yönelik Tutumları İle Sınıf Yönetimi Profilleri Ve Mesleki Benlik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Yozgat Örneği”	Nicel	326 Öğretmen	Anket	Bu araştırmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin çocuk haklarına yönelik tutumları, sınıf yönetimi profilleri ve mesleki algısı özellikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesidir..	✓		✓		Olumlu
19	Onur Aktaş	“Oyunlaştırma Uygulaması Classcraft İle Desteklenen İngilizce Dersindeki Sınıf Yönetimine İlişkin Öğrenci Görüşleri”	Nitel	32 Öğretmen	Görüşme	Bu araştırmanın amacı, oyunlaştırma uygulaması Classcraft ile desteklenen İngilizce derslerindeki sınıf yönetimine ilişkin öğrenci görüşlerini belirlemektir.	✓				Olumlu
20	Veysel YILDIZ	“Öğretmenlerin Mesleki Kimlik Algısı, Örgütsel Bağlılık Düzeyi Ve Sınıf Yönetimi Yeterliği Arasındaki İlişkiler Örneğinin İncelenmesi”	Karma	70 Öğretmen	Birden fazla ölçme aracı	Bu çalışmada farklı branşlardaki ortaokul öğretmenlerinin mesleki kimlik algısı, örgütsel bağlılık düzeyi ve sınıf yönetimi yeterliği arasındaki ilişkiler araştırılmıştır.	✓			✓	Olumlu

Tablo 1’de görüldüğü üzere, sınıf yönetimi üzerine yapılan tezlerde araştırmacılar genel olarak nicel araştırma yöntemleri tercih ettikleri görülmektedir. Tezlerin büyük çoğunluğunda örneklem grubu olarak öğretmenler tercih edildiği söylenebilir. Ayrıca bazı tezlerde ise öğretmen adayları ve yöneticiler de örneklem grubu olarak tercih edilmiştir. Yine tablo incelendiğinde tezlerin büyük çoğunluğunda veri toplama aracı olarak anket tekniğini tercih ettikleri görülmektedir. İncelenen temalar ise olumlu yönde olduğu söylenebilir.

3.1. Araştırmanın Yöntemine Göre Tezlerin Dağılımı

İncelenen tezlerin yöntemine göre dağılımı Şekil 2’de verilmiştir.

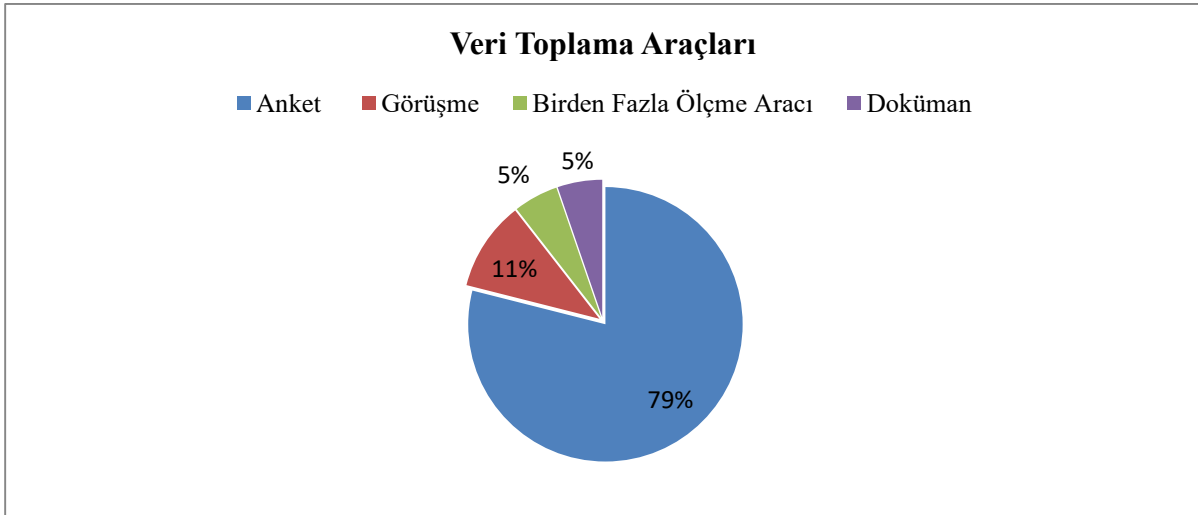

Şekil 1. Araştırmanın yöntemine göre tezlerin dağılımı

Grafik incelendiğinde çalışmalarda kullanılan araştırma yöntemlerinin (16 çalışma; % 80) nicel, (2 çalışma; %10) nitel, (1 çalışma; %0,5) karma yöntemle ve son olarak (1 çalışma; %0,5) doküman tarama yöntemi ile yapıldığı görülmektedir.

3.2. Araştırmalarda Kullanılan Veri Toplama Teknikleri

Şekil-3’te Araştırma yöntemleri çerçevesinde kullanılan veri toplama teknikleri verilmiştir.

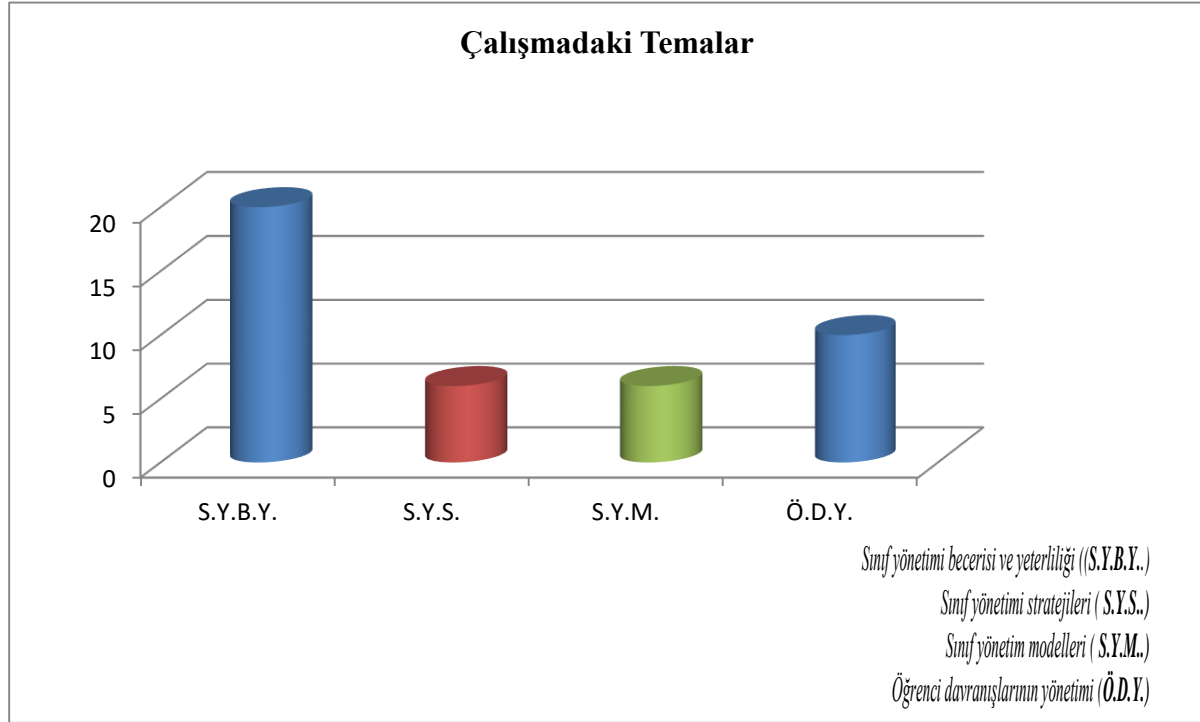
Şekil 2. Çalışmalarda kullanılan veri toplama araçları

Grafiğe göre; en çok (%71) Anket ölçeklerin kullanıldığı görülürken en az (% 9) birden fazla ölçme aracı kullandığı tespit edilmiştir.

3.3. Araştırmada Ele Alınan Konulara Göre Dağılım

Araştırmalar konularına göre incelendiğinde 4 tema ortaya çıkmıştır. Bu temalar; araştırmalar sınıf yönetimi becerisi ve yeterliliği, sınıf yönetimi stratejileri, Sınıf yönetim modelleri ve öğrenci davranışlarının yönetimi olmak üzere 4 başlıkta alt temalar

oluşturulmuştur. Sınıf yönetimi üzerine yapılan tezlerde araştırmacılar genel olarak sınıf yönetimi becerisi ve yeterliliği (19 çalışmada; % 45), sınıf yönetimi stratejileri (5 çalışma; % 11), sınıf yönetim modelleri (7 çalışmada; % 15) ve öğrenci davranışlarının yönetimi (11 çalışmada; % 35) konuları üzerinde durulduğu görülmektedir.

Şekil 3. Çalışmalardaki temalar

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, 2019-2021 yılları arasında sınıf yönetimi konusunda yayınlanan lisansüstü tezler araştırılmıştır. Bulgular, tablo ve grafiklere aktararak sunulmuştur. Bulgulara göre alanyazında yer alan birçok çalışmanın sonuçlarının paralel ilerlediği görülmektedir. Sınıf yönetimi ile ilgili olarak gerçekleştirilmiş ve çeşitli kongrelerde veya sempozyumlarda sunulmuş bildiriler ile makale düzeydeki çalışmalar bu araştırmanın kapsamı dışında tutulmuştur. Bu nedenle, bildiri ve makale analizine dayalı olarak gerçekleştirilecek yeni çalışmalar, sınıf yönetimi alanındaki araştırmalara yeni bakış açıları sağlayabilir. Araştırmacılar sınıf yönetimi ile ilgili farklı yıllarda, farklı değişkenleri ele alarak sınıf yönetimi konulu çalışmalar yapmışlardır. Bu çalışma sınıf yönetimi alanında yapılan çalışmaları daha özele indirgeyerek, sınıf yönetiminin alt boyutlarını ayrı ayrı ele alarak değerlendirme olanağı sağlaması bakımından da önemlidir. Yeni yapılacak çalışmalarda özellikle nadiren çalışılan konuları ön plana çıkarmak, yeni yapılacak araştırmalara ışık tutması bakımından önemlidir. Bu çalışmada sınıf yönetimi ile ilgili çalışılan konulara bakıldığında, sınıf yönetimi becerileri ve yetkinliği gibi konulara daha çok ağırlık verildiği görülmektedir. Bu konulara ağırlık verilmesinin sebebi, öğretmenlerin bu konuda zorlanmaları olabilir. Buna göre en çok zorlanılan konulardan birinde en fazla çalışmanın yapılması, zorlukların giderilmesi açısından büyük öneme sahiptir. Söz konusu bulgu sınıf yönetimi alanında yapılan çalışmalarda elde edilen bulguları destekler niteliktedir (Şara, Karadedeli ve Hasanoğlu, 2016). Aynı konuya ilişkin çalışan Simonsen, Fairbanks, Briesch, Myers ve Sugai (2008) ise fiziksel sınıf ortamının düzeni, sınıf çevresinin yapısı, öğretimin planlanması ve uygulaması, istenmeyen davranışları azaltmaya yönelik ilgili kural ve süreçler, olumlu davranışları güçlendirmeye yönelik ilke ve

kurallara odaklı konuların alan yazında sıklıkla çalışıldığını bulgulamışlardır. Diğer yandan Wright (2005) ABD’de sınıf yönetimi araştırmalarının sınıf kontrolü ve disiplin sorunları ile ilgili olduğunu; Wragg ve Wragg (1998) ise İngiltere’de öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini geliştirmeye, öğretmen-öğrenci ilişkileri ve istenmeyen öğrenci davranışları, disiplin sorunları ve öğretmenlerin kişisel özelliklerine ilişkin konuların yoğun olarak ele alındığını saptamıştır. Sınıf yönetimi araştırmaları, öğretmenler bağlamında öğrenci davranışları ve sınıf içi disiplin sorunlarını ve bunlarla başa çıkma yöntemlerini, eğitim yöneticileri bağlamında öğretmenlerin iş doyumunu ve mesleki tükenmişlikleri ile ilişkisini, kamusal bağlamda ise daha çok sınıf ve okulda yaşanan disiplin sorunları ile ilgilidir (Evertson ve Weinstein, 2013). Bununla birlikte Postholm (2013) ve Brophy (2013) sınıf yönetimi araştırmalarının genellikle davranışsal, ekolojik ve sosyal yapılandırmacı yaklaşımlar çerçevesinde ele alındığını ve sınıf yönetimi süreçleri ve çıktıları arasındaki ilişkilere odaklı araştırmaların ağırlıklı olduğunu vurgulamaktadır. Sonuç olarak sınıf yönetimi araştırmalarında sınıf yönetimi becerisi ve yeterliliği, sınıf yönetimi stratejileri, sınıf yönetim modelleri ve öğrenci davranışlarının yönetimi konularına odaklanıldığı görülmüştür. Bu çalışmanın bir diğer bulgusu, sınıf yönetimi alanında üretilen tezlerde sıklıkla nicel yöntemlerin kullanılmasıdır. Alan yazında konuya ilişkin yapılan araştırmalarda da paralel bulgulara ulaşıldığı söylenebilir. Erdoğan & Kurt (2015) çalışmalarında sınıf yönetimi araştırmalarının sıklıkla nicel yöntemlerle kurgulandığını, Şara, Karadedeli ve Hasanoglu (2016) da karma yöntemle yürütülen araştırmalara sınıf yönetimi alanında çok sık karşılaşılmadığını saptamışlardır. Sonuç olarak bu çalışmada ele alınan sınıf yönetimi lisansüstü çalışmalarında konu ve yöntem bağlamında büyük benzerliklerin olduğu, söz konusu çalışmaların belirli bir düzlemde ilerlediği, farklılıkları dikkate alan, derinlemesine çalışmaların sınırlı sayıda olduğu tespit edilmiştir. Çalışma bulguları genel olarak değerlendirildiğinde sınıf yönetimi alanında üretilen tezlere ilişkin bir tipoloji ortaya çıkarılabilir. Sonuç olarak, araştırmalardan elde edilen bulgular doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir:

- Sınıf yönetimi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin büyük çoğunluğunun nicel yöntemlere dayalı olduğu görülmektedir. Bundan sonraki çalışmalarda araştırmacılar nitel veya karma yöntemler kullanarak problem durumlarına yönelik derinlemesine çıkarımlarda bulunabilirler.
- Sınıf yönetimi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin büyük çoğunluğunun anket verilerin kullanılmasına dayalı olduğu görülmüştür. Bunun aksine öğretmenlerin sınıf yönetimi başarısının artırılmasına yönelik yapılması gerekenlerin belirlenmesine yönelik ise yeterli çalışma olmadığı görülmektedir. Bu bağlamda araştırmacılar ülkemizde sınıf yönetimi örneklem grubunda yer alan öğretmenlerin öğretim ortamlarının tasarlanmasına yönelik yarı deneysel çalışmalar yapabilirler.
- Sınıf yönetimi üzerine yapılan lisansüstü tezlerde öğretmen adayların görüşlerine yönelik yeterince çalışma olmadığı görülmektedir. Öğretmen adayların sınıf yönetimi başarısının artırılmasında rolü düşünüldüğünde, öğretmen adaylara yönelik hizmet içi eğitim ortamları tasarlanmasına yönelik araştırmalar gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Ağaoğlu, E. (2012). *Sınıf yönetimi ile ilgili genel olgular*. Sınıf Yönetimi. Ankara: Pegem Akademi. 13.Baskı.
- Akan, D. (2011). *Temel kavramlar ve sınıf yönetiminin kapsamı*. C. Gülşen içinde, *Sınıf Yönetimi* (s. 1-16). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Aydın, A. ve Uysal, Ş. (2014). Türkiye’de eğitim yönetimi teftişi planlaması ve ekonomisi alanındaki doktora tezlerinin incelenmesi, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 177-201.
- Balay, R. (2012). *2000’li yıllarda sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.4.Baskı.
- Başar, H. (1999). *Sınıf yönetimi*. İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Başar, H. (2000). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Şafak Matbaacılık.
- Bilir, A. (2014). Sınıf yönetiminde başarının aracı: Önlemsel Model. *Folklor/Edebiyat*, 20(78), 203-214.
- Doğan, Ö. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin değerlendirilmesi (İstanbul İli Sultanbeyli Ölçeği)*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Erden, M.(2000). *Sınıf yönetimi*. 1. Baskı. Alkım Yayınları. İstanbul.
- Erdogan, M. & Kurt, A. (2015). *A review of research on classroom management in Turkey. Procedia-Social and Behavioral Sciences*, (186) 9-14.
- Evertson, C. M. & Weinstein, C. S. (2013) *Classroom management as a field of inquiry*. Evertson, C. M.,& Weinstein, C. S. (Eds.). *Handbook of classroom management: Research, practice, and contemporary issues*. Routledge, New York.
- Gündüz, Y. ve Can, E. (2013). Öğrenci görüşlerine göre ilköğretim ve ortaöğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi ilkelerine uyma düzeyleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 19 (3), 419-446.
- Neuman, W. L. (2010). *Toplumsal araştırma yöntemleri: Nitel ve nicel yaklaşımlar*. (çev. Özge, S). Yayın Odası Yayınları.
- Postholm, M. B. (2013). Classroom management: What does research tell us? *European Educational Research Journal*, 12 (3), 389-402.
- Sarıtaş, M. (2000). *Sınıf yönetimi ve disiplinle ilgili kurallar geliştirme ve uygulama: sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Scarlett, W. G. (2015), *Classroom management—Embracing complexity*. Scarlett, W. G. (Ed.). *The SAGE encyclopedia of classroom management*, SAGE Publications, USA.
- Simonsen, B. Fairbanks, S. Briesch, A. Myers, D. & Sugai, G. (2008). Evidence-based practices in classroom management: Considerations for research to practice. *Education and Treatment of Children*, 31 (3), 351-380.
- Şara, P., Karadedeli, İ. & Hasanoğlu, G. (2016). Sınıf yönetimi alanında ulakbim’de taranan makalelerin incelenmesi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (2), 291-306.
- Tertemiz, N. I. (2017). *Sınıf yönetimi ve disiplin modelleri*. Pegem Atıf İndeksi, Ankara.
- Turan, S. (2011). *Sınıf yönetiminin temelleri*. Şişman, M., Turan, S. (ed.), Sınıf Yönetimi. Ankara: Pegem Akademi. 8.Baskı.
- Wragg, E. C. & Wragg, C. M. (1998). *Classroom management research in the United Kingdom*. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association (San Diego, CA, Eric Document, 418971).
- Wright, T. (2005). *Classroom management in language education*. Palgrave Macmillan Press, New York.